

DV *Velika Gorica*, iz Velike Gorice

PROJEKT: SLIKOVNICA ELMER U STVARALAČKOJ RADIONICI

KAKO JE NASTAO PROJEKT?

U ovom tekstu dat je kratak prikaz aktivnosti i sadržaja koji su bili ostvareni u projektu: *Slikovnica Elmer u stvaralačkoj radionici*. Polazeći od djetetove pretpostavke za slobodnim, kreativnim izražavanjem, potrebe za zadovoljavanjem njegove radoznalosti, mašte i kreativnosti, potrebe za iniciranjem igara i aktivnosti te kreiranjem različitih sadržaja, odlučile smo se za rad na projektu koji potiče djecu da sama postanu tvorci vlastite spoznaje: sami otkrivaju put do informacija, traže izvor informacija i na kraju te informacije koriste.

Cijeli projekt trajao je četiri mjeseca, a počeo je nakon pročitane slikovnice ELMER. Lik šarenog slonića od krpica bio je poticaj djeci da se počnu igrati i istraživati na drukčiji način. Igrajući se, djeca su počela stvarati zaokupljena samim procesom, isprobavanjem, manipuliranjem, istraživanjem.

Uvažavajući važnost suradnje obitelji i vrtića u građenju određenog kontinuiteta u odgoju i obrazovanju djece, u dio aktivnosti na projektu uključile smo i roditelje: zajedničko traženje odgovora na neka pitanja, razgovori o određenoj temi, skupljanje i izrada potrebnog materijala za različite aktivnosti. L. Malaguzzi (1987.) smatra da dijete ima stotinu jezika ili načina izražavanja i što ih više prepoznamo, to ćemo im pružiti više mogućnosti da se razviju i djeluju.

VAŽNOST SLIKOVNICE

Projekt: Slikovnica Elmer u stvaralačkoj radionici nastao je u mješovitoj skupini Dječjeg vrtića *Velika Gorica*. Skupinu pohađa 27 djece

u 4. i 6. godini života. S djecom rade dva odgajatelja u suradnji sa stručnim timom vrtića.

DV *Velika Gorica*: Radimo svoju slikovnicu

Čitanje slikovnice važno je za razvoj dječjeg govora, ali i za razvoj mašte, spoznaje i stvaralaštva... Razumijevanje priča koje se djetetu čitaju ili ih odrasla osoba priča, predstavlja veliki zadatak za dijete predškolske dobi, no ono se dobro osjeća kad se čita s njim i dijeli njegov doživljaj, kad se razgovara s djetetom o svemu što ga se dojmilo, što ga zanima, veseli, nasmijava ili što ga brine, plaši... kad ga se sluša, kad mu se čita, više puta, njegove omiljene slikovnice. Sa slikovnicom se može družiti. Ona se može:

- ispričati nekome
- odigrati, odglumiti s nekim
- "čitati" njene slike
- nacrtati, naslikati

Uz slikovnicu se može:

- ponovno uživati u čitanju
- riješiti zadatak, zagonetku, problem

- ispričati drukčiji kraj
- izmisliti svoju, samo svoju priču
- nacrtati vlastitu slikovnicu.

Čuvena ilustratorica Kveta Pacovski rekla je: Susret djeteta sa slikovnicom sličan je prvom hodu kroz galeriju, čime je htjela naglasiti važnost dječje slikovnice.

Likovni govor slikovnice je poseban. On malog gledatelja-čitatelja posve obuzima, uspostavlja s njim vezu i govori mu o okolini u kojoj živi, djetetovim intimnim problemima odrastanja, dječjim strahovima i nedoumicama, potiče ga na spoznavanje i usvajanje zakonitosti prirode ...

Odgajatelji dobro znaju koliko je velika želja za spoznajom malog djeteta, a u predškolsko doba dijete će u tako malo vremena naučiti tako mnogo. Osobina djece da najviše uče vlastitom inicijativom, pitajući i istražujući, samostalno zaključujući iskorištena je pri razradi novijeg didaktičkog modela odgojno-obrazovne prakse - rada na projektu. Pravilo je da inicijatori projekta budu djeca.

Svima nama, koji se bavimo djecom, poznato je da se najmanja vrijednost dobije od slikovnice, ako je dijete na brzinu prolista, pogleda te mu je odmah pročitam. Time smo ponudili djeci samo doslovni sadržaj teksta i slike.

Kako je oživjela slikovnica ELMER u našoj skupini? Djeca su emotivno doživjela priču, a sadržaj priče obogatio je dječju igru i potaknuo aktivnosti po kreativnim centrima.

CILJ PROJEKTA

Mogućnost primjene nove i djeci nepoznate slikovnice kroz različite vrste djelatnosti, potičući i promatrajući razvoj kreativnih sposobnosti djece i proširivanje njihovih znanja, organizirajući aktivnosti u kojima će dijete lako zadovoljiti svoje interese i sposobnosti.

SPECIFIČNE RAZVOJNE ZADAĆE

- poticati razvoj pozitivne slike o sebi kroz spoznaju: - ja sam vrijedan, zanimljiv drugima... i zato mogu...

- poticati prirodnu radoznalost, maštu i stvaralaštvo
- poticati kreativno izražavanje govorom, pokretom i likovnim simbolima
- poticati razvoj govorne komunikacije među djecom i obogaćivanje rječnika
- razvijati doživljaj zajedničkog rada, života i igre te komunikacije s okruženjem
- poticati osjećaj za liniju, oblik, prostor i boju
- razvoj fine motorike i okulomotorike

NEPOSREDNI POTICAJ ZA PROJEKT

Nakon emocionalno doživljene priče djeca su se nekoliko dana igrala prema svojim idejama i zamislama, slobodno kreirajući različite aktivnosti. Jednog je dana u skupini nastala ideja koju je iznijela nadarena djevojčica Jelena riječima: *Teta, hajde da napravimo svog Elmera!* Prihvatili smo ideju i potaknuli ostalu zainteresiranu djecu da iznesu svoje mišljenje kako napraviti Elmera: od kojeg materijala, koje veličine, kakvog oblika i sl.

Djeca su odlučila napraviti Elmera od krpica. *Teta, a gdje su krpice za Elmera?* bilo je sljedeće pitanje. Slijedio je dogovor kako treba skupiti krpice raznih boja, oštre škarice, igle, konce u boji, krojačku kreu, metar... Svojim problemom djeca su zaposlila i roditelje, te tako na posve spontani način pobudila njihovo zanimanje za događanja u skupini i značaj teme. Nakon što je skupljen poticajni materijal organizirali smo novi poticajni kreativni centar za krojenje i šivanje u kojem će djeca napraviti svog Elmera. Tijekom rada djeca su birala aktivnosti prema svojim sklonostima (odabir boja i dezena na krpicama, glačanje krpica, krojenje i slaganje na predložak). Djeca su često promatrala slikovnicu uspoređujući boje. Za nekoliko dana veliki šareni slon od krpica bio je gotov i, uz oduševljenje djece, ukrasio sobu na velikom panou.

Počele su se "radati" nove neponovljive, iznenađujuće aktivnosti. U njima su djeca bila maštovita, spontana, kreativna, emocionalno i intelektualno angažirana. Za cijelo

vrijeme rada u stvaralačkoj radionici odgajatelji su se vodili metaforom o kreativnosti: Dijete je ptica u letu koju je teško uhvatiti, teško joj se približiti, a da je pokušas uhvatiti, tj. spustiti i nije više ptica, jer je zaustavljen njezin let.

Stoga smo oživjeli različite kreativne centre: za likovno, glazbeno, dramsko, tjelesno, govorno i stvaralačko izražavanje, centar za početno čitanje i pisanje.

PROVOĐENJE AKTIVNOSTI U STVARALAČKIM RADIONICAMA

Tijekom rada djeca su rado i bez poteškoća prišla rješavanju zadaća za koje su se odlučili u stvaralačkoj radionici. Namjerno ili spontano planiranim aktivnostima dodavali su nove sadržaje ili zadatke. Neki sadržaji bili su iznimno motivirajući i privukli su svu djecu u skupini, a u nekima su sudjelovala samo pojedina djeca. U neposredan rad bili su uključeni i roditelji koji su u skupini s djecom izrađivali poticajna sredstva (drvene sloniće na stalku, Elmerove vrećice i pokrivač). Sadržaji, priče i igre koje smo koristile, kao i igre i aktivnosti koje su nastale tijekom rada u stvaralačkoj radionici opširno su odrađene i opisane u sklopu "Elmer".

PRIMJERI AKTIVNOSTI RAZNOVRISNOG IZRAŽAVANJA I STVARANJA DJETETA

TJELESNE AKTIVNOSTI

Kroz njih su djeca (uz izradene poticaje) kreirala razne igre razvijajući osnovne pokrete IGRE:

- trčanje između slonića na stalku
- hodanje zavezanih očiju
- puzanje s Elmerovom vrećicom na leđima
- provlačenje kroz Elmerov obruč
- skakanje po Elmerovom pokrivaču ...

NATJECATELJSKE IGRE:

- tko je ispod Elmerova pokrivača
- tko je iza Elmerova pokrivača

- tko sjedi na tebi? (dijete prekriveno Elmerovim pokrivačem)...

LIKOVNE AKTIVNOSTI

Djeca su koristila različite materijale i tehnike u kojima je došlo do izražaja njihova mogućnost korištenja poznatih materijala na nov način.

SLIKANJE:

- slikamo Elmerovim bojama
- Elmerov dan
- Elmer na kiši
- oslikavamo drvene sloniće

CRTANJE:

- tušem, flomasterima, drvenim bojama
- Elmerova slikovnica
- rodendanska čestitka Elmeru

KOLAŽ:

- popunjavati lik slona krpicama, kolaž papirom, paus papirom, obojenim novinskim papirom

MODELIRANJE:

- glina: Elmer u Zoo vrtu
- tijesto: kolači i torta za Elmerov rodendan
- FIMO masa za modeliranje: Elmerova vaza, čaša, kutija za nakit

NEOBLIKOVANI MATERIJAL:

- piljevina, pijesak, strugotine boja, kamenčići, zrnca plastike, staklene perlice, karton, role od papira, daščice parketa raznih veličina, zatvarači od flomastera

ISTRAŽIVAČKE AKTIVNOSTI:

- bojom, vodom, zvukom, slovima...

IGRA ZA POTICAJ KREATIVNOG RAZMIŠLJANJA

- Što bi se dogodilo da...?
- Tko se skriva u ovoj šari?
- Upoznaj novog prijatelja

GOVORNO STVARALAŠTVO

- Izmisli priču na osnovu zadanih riječi (slon, surla, voda, komarac, blato, mama, tata)

PRVA PRIČA

Jednom je slon išao nešto rušiti. Bio je mali i slab pa nije mogao srušiti drvo sa surlom, već samo male grane. Komarac je doletio do slona i upiknuo ga, a slon je skočio u blato da ne osjeti što ga boli. Bio je zmazan i išao do čiste vode. Bio je žedan pa je popio svu vodu i nije se mogao okupati. Tako je pun blata hodao do svoje kuće. Svi su mu se rugali. Doma mu je tata napravio veliku kadu i slon se okupao.

Stjepan Žec

DRUGA PRIČA

Slon nije mogao u kuću jer je tata otišao i zaključao. Ispred kuće je bio pjesak i slon je nacrtao veliko srčeko. Tata je došao, a slonić je pobjegao i napravio veliku rupu pokraj kamena. U rupi je bio komarac i ušao mu u surlu. U surlu je komarac škakljao slonića. Slonić je trčao i spekao se na koprive. Sve ga je boljelo i slonić je skočio u bazen. Tata se ljutio, a mama je rekla: "Nemoj se na dijete ljutiti." Slonić nije mogao disati i mama ga je odvela u bolnicu i on je zauvijek tamo ostao.

Marija Siladi

ZAJEDNIČKA PRIČA DJECE ZAPISANA U RIMI

Ja sam težak ko vagon imam noge kao slon.
Moja surla jako duga kao velika mesna pruga.

Slon ode na jug da si kupi kruh,
Pa se malo kupa obasjana duha.

Slonić ima duge uši pa si često lulu puši.
Slon je debel ko balon,
pa si često pjeva zvon, zvon, zvon.

Kad ga iglom probušiš on se samo nasmješi.
Rep mu kratak kao patak, a kljove imaju
svoj zadatak.

To je slonić Elmer naš, a može biti i vaš.

Antonija, Domagoj, Hrvoje

SMIŠLJANJE OBJAŠNJENJA ZA NEOBIČNO

Kako je slon dobio surlu?

Rješenja uz likovnu aktivnost

Majmun je nalijepio drvo jakim ljepilom i slon se priljepio sa surlom. Nije se mogao odlijepiti pa je skoro strgao surlu. Ona se počela razvlačiti kao žvakača i tako je slon dobio surlu. JELENA

Na Elmerov dan slonovi su se spetljali u klupko i svi se zamotali sa surlama. Tak su se navlačili i razvlačili. Kad su se razvuzlali i odmotali surlu su bile duge pa nisu znali kaj sad. Elmer je upalil glazbu pa su se opet svi zvrzjali. DOMAGOJ

Svoju kulminaciju kreativnosti igra je doživjela u veselim danima karnevala. Djeca su željela biti Elmer i njegovi prijatelji. U suradnji s roditeljima sašili smo kostime i omogućili djeci da proslave ELMEROV DAN.

ZAKLJUČAK

Rad na projektu: SLIKOVNICA ELMER U STVARALAČKOJ RADIONICI pomogao je zbližavanju djece, roditelja i odgajatelja, boljoj suradnji roditelja s vrtićem i odgojnim djelatnicima. Rad je pridonio i proširivanju znanja svima koji su bili uključeni u projekt. Zahvalni smo stručnim djelatnicima koji su nam omogućili posjet zoo-vrtu što je bio izuzetan događaj za djecu koja su mogla promatrati slona u prirodnoj veličini, hraniti ga, razgovarati, pjevati mu...

Zahvaljujemo i roditeljima koji su sa svojom djecom bili pravi istraživači, skupljajući u knjižnicama razne priče, slikovnice i enciklopedije, najrazličitija oblikovana i neoblikovana sredstva potrebna za ovakav projekt.

Mi smo ponosne na djecu, naše roditelje, na naš doprinos razumijevanju dječje potrebe za igrom, na poticanje stvaralaštva, poštovanje i podržavanje interesa i razvoj sveukupne osobnosti djeteta i realizaciju ovog projekta. Projekt Slikovnica Elmer u

stvaralačkoj radionici završili smo (ako se to može reći) druženjem djece, roditelja i odgajatelja s ciljem da im prenesemo što su i koliko djece spoznala ovakvim načinom

rada. Izloženi radovi koji su nastali tijekom rada u stvaralačkim radionicama omogućili su uvid svima u tijek razvoja stvaralaštva djece u predškolskoj dobi.

Ljubica Brnadić

ŠTO SMO NAUČILI O SLONOVIMA?

tko čisti slonove od krpelja? **ptice**

koliko slon ima kila? **kao šest automobila**

koliko kila ima mladunče slona? **100 kilograma**

kakve je boje mladunče slona? **roze boje**

može li mladunče hodati čim se rodi? **da**

kada je majka slonica u opasnosti, kako spašava svoje mladunče? **mora li mama slonica slučajno bježati, postavi slonića između nogu, omota svoju surlu oko njega i vuče ga za sobom.**

koliko sati na dan slon jede? **do 20 sati**

koliko slon dnevno spava? **2 sata i 20 minuta**

koliko slon na sat trči? **40 kilometara**

što slon jede? **travu, koru drveća, lišće, sjeme zobi, mrkvu, jabuke, rižu (slon je biljožder)**

od čega se sastoji slonova surla? **od nosa i gornje usnice**

koliko ima mišića u slonovoj surli? **40.000, a to je jako, jako puno**

za što slonu služi surla? **za disanje, njušenje, dodirivanje, podizanje stvari s tla ...**

što slon ima na nogama? **mesne jastučiće**

što su kljove? **produženi zubi očnjaci**

za što služe kljove? **za kopanje zemlje i obranu**

zašto se love slonovi? **zbog skupocjenih kljova - slonovača**

što se izraduje od slonovače? **skupocijeni nakit**

ima li bijelih slonova? **da**

boji li se slon miša? **ne**

ako se slonić udalji previše od majke kako ga ona vraća? **slonica ispruži surlu, uhvati ga za repić i povuče natrag**

kada slonovi kreću na put ili pojilište gdje se nalaze mali slonovi? **slonići se drže surlom mami za rep**

čime se slonovi sporazumijevaju? **dubokim i muklim zvukovima iz trbuha**

zašto slonovi šire uši? **kako bi izgledali opasniji i veći**

tko je predvodnik krda? **stara ženka**

kada mužjaci napuštaju svoju obitelj? **kad navrše 14 godina**

kako se slonovi rashlađuju? **moгу se valjati u blatu, bacati vodu i prašinu po koži, mašu ušima kao divovskim lepezama**

koliko je velik slonov nokat na nozi? **kao dječja ruka**

zašto se slonovi zovu sisavci? **sisaju mlijeko**

prestaju li slonovi rasti? **ne**

koliko slonovi žive? **do 80 godina**

LITERATURA

David McKee: Elmer

Biserka Petrović Sočo: Djete, odgojitelj i slikovnica

Jasna Cvetković Lay, Ana Sekulić Majurec: Darovito je, što ću s njim?

Jasna Cvetković Lay: Ja hoću i mogu više

V. Srića: Upravljanje kreativnošću, Školska knjiga, Zgb 1994.

Grupa autora: Dijete i kreativnost, Globus, Zgb 1987.